

Sygn. akt I C 216/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi Wydział I Cywilny

w następującym składzie :

Przewodniczący : SSR Joanna Borkowska

Protokolant : st. sekr. sąd. Monika Miller

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2018 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w Ł.

przeciwko W. M., M. M.

o zapłatę

utrzymuje w mocy nakaz zapłaty z dnia 20 stycznia 2016 roku wydany przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzew w Łodzi w sprawie I Nc 19/16.

Sygn. akt I C 216/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 31 grudnia 2015 r. powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w stosunku do pozwanego W. M. – wystawcy weksla własnego i M. M. – poręczyciela wekslowego zobowiązującego ich solidarnie do zapłaty na rzecz powoda kwoty 54.584,42 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25 lipca 2015 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż pozwany dnia 20 lutego 2014 roku, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawarł umowę leasingu nr (...), na zabezpieczenie której wystawił weksel własny in blanco. Z uwagi na to, że pozwany nie wywiązał się z określonych w umowie obowiązków, powód wypowiedział umowę leasingu. Pozwani nie uregulowali należności, wobec czego powód uzupełnił weksel. W konsekwencji dalszego nie wywiązywania się przez pozwanych z powinności wystąpienie z pozwem było konieczne.

/pozew k. 2 – 3/

W dniu 20 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, Wydział I Cywilny, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, w sprawie o sygn. akt I Nc 19/16, w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

/nakaz zapłaty k. 26/

W dniu 15 lutego 2016 r. pozwani wnieśli zarzuty od powyższego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, zaskarżając go w całości. Wydanemu nakazowi zapłaty zarzucili: przedwczesność powództwa, wypełnienie weksla w sposób arbitralny i niezgodny z deklaracją wekslową oraz treścią umowy, jaką weksel miał zabezpieczać. W ocenie pozwanych przedmiot leasingu został zwrócony w trybie natychmiastowym bez okresu wypowiedzenia, co czyni

niezasadnym naliczenie przez powódkę z tego tytułu odszkodowania, zakwestionowali także wysokość zobowiązania, wskazując iż zgodnie ze stanowiskiem samej powódki, aktualna wartość zadłużenia, wynikająca z umowy kształtuje się na poziomie 20.328,82 zł, zaś kwotę tę należy pomniejszyć jeszcze o wartość przekazanego pojazdu. Pozwani wnieśli także o zwolnienie ich od kosztów sądowych w całości i wstrzymanie wykonalności nakazu zapłaty.

/zarzuty k. 31-36/

W odpowiedzi na zarzuty pozwanych pełnomocnik powódki wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w całości.

Powódka wskazała, że wszystkie należności pozwanego wynikające z umowy leasingu nr (...) znajdują potwierdzenie w załączonych do pisma dokumentach księgowych. Podkreśliła przy tym, że strony łączyły dwie umowy leasingu, zaś należność dochodzona w niniejszym postępowaniu dotyczy pojazdu S. (...) II, a jej wysokość została naliczona prawidłowo w oparciu o załączone dokumenty, umowę leasingu i OWU. Należności pozwanego zostały pomniejszone o korzyści uzyskane przez finansującego w następstwie przedterminowego rozwiązania umów leasingu, na które to korzyści składają się dyskonto i kwota uzyskana ze sprzedaży przedmiotu leasingu.

/pismo k. 96-101/

Na mocy postanowienia z dnia 31 marca 2016 roku, pozwani uzyskali zwolnienie od kosztów sądowych w całości.

/postanowienie k. 89/

W piśmie z dnia 20 maja 2016 roku pełnomocnik pozwanych podniósł zarzut rażącego wygórowania kary umownej, wnosząc o jej miarkowanie. Wskazał, iż w okolicznościach sprawy, tj. faktycznym zwrocie przedmiotu leasingu w stanie niepogorszonym i krótkim okresie użytkowania istnieje znaczna dysproporcja między żadaną kwotą a faktyczną szkodą powódki. Nadto zarzucił, iż pozwany nie został prawidłowo powiadomiony o żądaniach powódki, która wysłała wezwania do zapłaty na adres niebędący korespondencyjnym o właściwym dla siedziby działalności pozwanego. Złożył także wniosek o przesłuchanie pozwanych w drodze pomocy sądowej przez sąd właściwy dla ich miejsca zamieszkania.

Powódka, replikując na zarzuty pozwanego wskazała, iż wezwanie do zapłaty zostało nadane na domniemany adres zamieszkania pozwanego, będący także adresem zamieszkania pozwanej.

/pismo k. 182-184, pismo k. 189/

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały dotychczas zajęte stanowiska.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

W dniu 18 października 2013 roku (...) S.A. w Ł. zawarł z pozwanym W. M., prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Usługi (...) umowę leasingu nr (...), której przedmiotem był ciągnik siodłowy M. (...).440 4x2 (...), rok produkcji 2013.

Następnie w dniu 20 lutego 2014 roku między stronami została zawarta kolejna umowa leasingu o nr (...), której przedmiotem był (...),o. Pozwany zobowiązał się do spłat rat leasingu według harmonogramu opłat leasingu stanowiącego załącznik nr 1 do umowy.

/bezsporne, umowa leasingu k. 105, umowa leasingu k. 109-110, harmonogram opłat k. 111-112, specyfikacja k. 121, wydruk z (...) k. 12/

Integralną część umowy stanowiły również Ogólne Warunki Umowy Leasingu (OWUL), których treść została pozwanemu przedstawiona przed zawarciem umowy i z którymi pozwany się zapoznał.

Powódka mogła rozwiązać umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym

w przypadku, gdy pomimo upomnienia na piśmie i wyznaczenia dodatkowego terminu, pozwany zalegał z jakąkolwiek płatnością wynikającą z umowy leasingu (§7 pkt 7.1.). W tym przypadku pozwany zobowiązany był w dniu rozwiązania umowy do zwrotu przedmiotu leasingu (§7 pkt. 8). W tym przypadku, poza obowiązkiem zapłaty przez pozwanego wszystkich opłat leasingowych wymagalnych do dnia rozwiązania umowy leasingu, powód mógł żądać od pozwanego zapłacenia odszkodowania w wysokości sumy wszystkich przewidzianych w umowie leasingu, a niewymagalnych do dnia jej rozwiązania opłat leasingowych (okresowych opłat leasingowych, opłaty końcowej), pomniejszonych o korzyści powoda wynikające m.in. z uzyskania ceny netto (bez podatku VAT) ze sprzedaży przedmiotu leasingu pomniejszonej o koszty sprzedaży oraz koszty związane z posiadaniem, zapobieżeniem utracie lub pogorszeniu stanu przedmiotu leasingu, poniesione przez powoda od dnia rozwiązania umowy leasingu do dnia sprzedaży przedmiotu leasingu (§7 pkt 9 w zw. z §5 ust. 2 i §10 OWUL).

W razie przedterminowego rozwiązania umowy pozwany zobowiązany był bezzwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni od upływu tego terminu, zwrócić powódce przedmiot leasingu na własny koszt i ryzyko, do siedziby finansującego lub w miejsce przez nią wskazane odrębnym pismem, w stanie nie gorszym niż będącym następstwem normalnego zużycia. Do czasu odbioru przedmiotu leasingu od Finansującego korzystający nie mógł czerpać z niego pożytków, a nadto miał obowiązek bezpłatnego przechowywania i konserwacji, jeśli Finansujący nie przedstawił innych dyspozycji w tym zakresie. W razie odmowy lub opóźnienia zwrotu przedmiotu leasingu przez korzystającego, Finansującemu przysługiwała kara umowna liczona za każdy dzień, w wysokości 1/30 średniej miesięcznej okresowej opłaty leasingowej z ostatnich 12 miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym powstał obowiązek zwrotu, a w przypadku umów rozwiązanych wcześniej niż po upływie 12 miesięcy – z okresu trwania umowy leasingu. Korzystający zobowiązany był również do zwrotu kosztów ubezpieczenia i innych kosztów związanych z posiadaniem przedmiotu leasingu poniesionych przez Finansującego w tym okresie (§ 7 ust. 15 i 16 OWUL).

Strony zobowiązały się do wzajemnego powiadomienia o wszelkich zmianach danych adresów do korespondencji. W razie braku zawiadomienia korespondencję wysłaną na poprzednio wskazany adres uznaje się za prawidłowo doręczoną po upływie 7 dni od daty jej nadania listem poleconym (§ 9 ust. 11 OWUL).

/ogólne warunki umowy leasingu k. 113-120/

Umowa leasingu nr (...) została rozwiązana przedterminowo z uwagi na kradzież przedmiotu leasingu. W wyniku rozliczenia umowy do zapłaty pozwanym pozostawała kwota 20.328,82 zł. Jednostronne oświadczenie powódki z dnia 23 października 2014 roku o rozwiązaniu umowy nadano na adres: (...) 11/13 lok. 85 w G.. Oświadczenie poprzedzono ostatecznym wezwaniem do zapłaty z dnia 14 października 2014 roku.

/pismo k. 140, rozliczenie k. 141, nota uznaniowa k. 142, oświadczenie k. 199, potwierdzenie odbioru k. 200/

Miejscem głównego wykonywania działalności gospodarczej pozwanego był G., ul. (...) lok. 85. Zgodnie z treścią § 9 ust. 9 OWU wszelkie oświadczenia i zawiadomienia między stronami będą przekazywane na adres określony przez strony przy zawarciu umowy, jako adres siedziby. W razie zmiany adresu w trakcie trwania umowy, strony są wzajemnie zobowiązane do poinformowania pisemnie o tym fakcie drugiej strony. Przesyłki doręczone na ostatnio wskazany adres strony, przesłane listem poleconym lub pocztą kurierską uznaje się za prawidłowo doręczone po upływie 7 dni od nadania, o ile nie ma wcześniejszego potwierdzenia odbioru. W treści umowy leasingu jako siedzibę działalności podano adres: (...) 11/13 lok. 85. W treści notatki ze spotkania stron w dniach 18 i 21 października 2013 roku, wynika iż pozwani ustnie przekazali powódce informację, że adres korespondencyjny wskazany w umowie to rzeczywiste miejsce prowadzenia działalności. Notatka jest wewnętrznym dokumentem powódki, nie podlega okazaniu korzystającym. Nie stanowi oświadczenia o zmianie danych, jest bowiem jedynie transkrypcją rozmowy. To w interesie korzystającego jest powiadomienie powoda o aktualnym adresie do korespondencji, pozwani powinni uczynić to w innej – niż ustna – formie.

/wydruk z (...) k. 12, OWU k. 120, umowa k. 109, notatka k. 324, zeznania świadka K. L. elektroniczny protokół z rozprawy płyta CD k. 327)

Przedsiębiorstwo pozwanego popadło w problemy finansowe z uwagi na podwyżkę cen paliw przy zachowaniu stawki za kilometr na poziomie sprzed podwyżki. Pozwany w pierwszej kolejności wypłacał wynagrodzenia należne pracownikom, co spowodowało niemożność uiszczenia w terminie opłat leasingowych. W dniu 14 października 2014 roku powódka wystosowała do pozwanego ostateczne wezwanie do zapłaty należności wynikających z umów leasingu w kwocie 13.897,65 zł, z czego kwota 2.884,32 zł wynikała z umowy nr (...). Wobec bezskuteczności wezwania, pismem z dnia 23 października 2014 roku powódka oświadczyła, że w związku z opóźnieniem w regulowaniu zobowiązań pieniężnych rozwiązuje w trybie natychmiastowym bez wypowiedzenia umowę leasingu w oparciu o § 7 ust. 7 pkt 7.1. Ogólnych Warunków Umowy Leasingu wzywając jednocześnie do uiszczenia zaległych opłat leasingowych wraz z odsetkami za zwłokę. W uzupełnieniu oświadczenia powódka wezwała pozwanego do zapłaty odszkodowania z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy w kwocie 36.901,28 zł, zaległych opłat leasingowych i kary umownej w kwocie 17.683,14 zł.

/zeznania pozwanego k., zeznania pozwanej k., ostateczne wezwanie do zapłaty k. 148-149, oświadczenie k. 151, wezwanie k. 154/

Pozwany starał się o wznowienie umowy leasingu. Warunkiem uwzględnienia jego wniosku była spłata w terminie do 6 listopada 2014 roku zadłużenia zafakturowanego oraz kosztów wznowienia. Z tytułu umowy nr (...) wysokość kosztów wynosiła 5.718,92 zł. Pozwany nie dotrzymał terminu, a wznowienie nie doszło do skutku.

/zeznania pozwanego k., pismo powódki k. 153, notatka z wizyty k. 251; zeznania świadka k. 327/

Na dzień 23 listopada 2015 roku, kwota zaległości z tytułu umowy leasingu nr (...) wynosiła 54.584,42 zł. Na powyższą sumę składały się: niezapłacone okresowe opłaty leasingowe (raty) naliczone przed rozwiązaniem umowy w wysokości 2.733,36 zł, odsetki – 24,40 zł + 16,04 zł + 19,76 zł + 29,26 zł + 32,74+68,50 + 140,29; opłaty windykacyjne za wezwania i monity: 61,50 zł; obciążenie kosztem działania firmy windykacyjnej za zwrot przedmiotu leasingu: 984zł; opłata dodatkowa za wycenę: 239,85 zł; kara umowna za nieterminowy zwrot przedmiotu leasingu: 13.333,44 zł i odszkodowanie z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy: 36.901,28 zł. Kwota ta uwzględnia już wpływ środków finansowych ze sprzedaży przedmiotu leasingu w kwocie 90.159 zł brutto.

/wyliczenie odszkodowania i rozliczenie umowy leasingu operacyjnego k. 145, wyjaśnienie symboli k. 144; faktury k. 159-176; umowa sprzedaży k. 232, faktura k. 233, ekspertyza techniczna k. 234-250/

Pozwani nie zwrócili samodzielnie przedmiotu leasingu. Samochód służył pozwanego do pracy, korzystał z niego codziennie. W ramach prowadzonej działalności cały czas używał tego samochodu, przez niecały rok. Został on przekazany powódce za pośrednictwem współpracującego z nią podmiotu (...) Finanse S.A. we W. w dniu 6 stycznia 2015 roku łączny czas bezumownego korzystania z przedmiotu leasingu wyniósł 60 dni, od dnia 7 listopada 2014 roku do 5 stycznia 2015 roku. Powód naliczył za to karę w kwocie 13.333,44 zł.. W protokole wpisano adnotację: „brak widocznych uszkodzeń, pojazd silnie zabrudzony”. Także we wnętrzu samochodu odnotowano zabrudzenie, poza tym brak książki gwarancji. Przekazujący pojazd pozwany nie zgłaszał zastrzeżeń do protokołu, poręczając jego prawdziwość własnoręcznym podpisem.

/wynagrodzenie za czas bezumownego pozostawiania przedmiotu leasingu we władaniu korzystającego k. 176, protokół przekazania k. 55-56; protokół odbioru k. 156-158v, zeznania pozwanej k. 350, zeznania pozwanego k. 369-370/

W dniu 20 lutego 2014 roku W. M. złożył swój podpis na wekslu in blanco dołączonym do umowy leasingu. Na odwrocie weksla po słowie „poręczam” podpis złożyła M. M.. Do weksla in blanco dołączono deklarację wekslową, zgodnie z którą W. M. jako wystawca własnego weksla in blanco,

złożył powódce do dyspozycji jeden weksel in blanco bez protestu, z jego wystawienia, które powódka miała prawo wypełnić w każdym czasie (do chwili spłaty wszelkich zobowiązań z umowy) na sumę odpowiadającą jego zadłużeniu wynikającemu z umowy leasingu nr (...) z dnia 20 lutego 2014 r., w tym z tytułu opłat leasingowych i innych świadczeń wynikających z umowy leasingu, odsetek za opóźnienie płatności oraz innych świadczeń ubocznych. Na powyższą treść deklaracji wyraziła zgodę M. M.. Jako adres do korespondencji pozwany wskazał: ul. (...) w G., zaś pozwana: ul. (...) w G..

/weksel k. 8, deklaracja wekslowa k. 7/

Pismem z dnia 10 lipca 2015 r., nadanym na adres (...) 11/13 lok. 85 w G., którego pozwany nie podjął w terminie, powódka powiadomiła pozwanego o uzupełnieniu weksla in blanco i wezwała do zapłaty należności.

/zawiadomienie k. 10, dowód doręczenia k. 11-11v/

Pismem z 21 października 2015 r., doręczonym dnia 6 listopada 2015 r. na adres (...) 25/9 w G., powódka powiadomiła pozwaną M. M., że weksel, przedstawiony do zapłaty w dniu 24 lipca 2015 r., nie został zapłacony przez wystawcę i dlatego wzywa ją do zapłaty kwoty wekslowej.

/notyfikacja k. 9, dowód doręczenia k. 11-11v/

Pozwani w dacie zawierania umowy byli małżeństwem.

/bezsporne/

Strony prowadziły między sobą korespondencję dotyczącą zawartych umów i skutków ich przedterminowego rozwiązania.

/korespondencja k. 51-53, notatka k. 155/

Od dnia 28 marca 2013 r. firma powoda uległa zmianie i brzmi aktualnie (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

/odpis postanowienia sądu rejestrowego z dnia 28.03.2013 r. k. 9, wydruk z CI KRS powoda k. 6 – 9/

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zaproponowane przez strony dowody, w szczególności nie kwestionowane i nie budzące wątpliwości sądu dowody z dokumentów, nadto zeznania świadka K. L. i pozwanych. Zeznania świadka okazały się nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy w części, świadek nie mając dostępu do systemów informatycznych powoda, nie była w stanie odpowiedzieć w jaki sposób archiwizowane są dane kontrahentów i jak przebiega aktualizacja danych adresowych. Nie miała wiedzy także na jaki adres wysyłano korespondencję do pozwanych, jako że przesyłki kierowane są z Centrali znajdującej się w Ł., zaś świadek pracuje w Oddziale Regionalnym w G.. Zeznania stron z ograniczeniem do zeznań pozwanych także nie stanowiły skutecznego kontrdowodu dla dowodów wskazanych przez powódkę. Pozwana miała jedynie ogólną wiedzę o działaniach podejmowanych przez pozwanego w ramach prowadzonej przezeń działalności gospodarczej, w szczególności nie potrafiła wskazać której z umów leasingu dotyczy niniejsza sprawa, jak zeznała, mylą jej się umowy zawarte z powódką. Przyznała jednakże, co potwierdził także pozwany, iż przedmiot leasingu nie został przez korzystającego zwrócony w terminie wskazanym w treści OWU, a odebrany po upływie tegoż, przez firmę zewnętrzną, współpracującą z powodem. Z zeznań pozwanego nie sposób wywieść żadnych konkretnych informacji dotyczących realizacji umowy. W szczególności pozwany nie potrafił przypomnieć sobie żadnych konkretnych dat, terminów czy miejsc ani przebiegu zdarzeń dotyczących prawidłowości realizacji umowy, a co do których Sąd mógłby się odnieść i skonfrontować z treścią dowodów z dokumentów załączonych przez powódkę. Pozwany przyznał, że z uwagi na problemy finansowe, zaprzestał regularnej spłaty rat leasingu, co doprowadziło do jej wypowiedzenia. Podejmowane próby wznowienia leasingu okazały się bezskuteczne.

Sąd zważył, co następuje:

Wniesione przez pozwanych zarzuty od nakazu zapłaty należy uznać za bezzasadne, w związku z czym nakaz zapłaty z dnia 20 stycznia 2016 r. należało utrzymać w mocy w całości.

Zgodnie z art. 493 § 1 k.p.c. jeżeli w postępowaniu został wydany nakaz zapłaty pozwany w zarzutach winien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości czy w części, a także przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody. Sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w zarzutach bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Do zarzutów, za pomocą których pozwany może się bronić należą zarzuty procesowe, a także zarzuty materialne tj. odnoszące się do ważności weksla bądź też odnoszące się do stosunku podstawowego.

Podnoszone przez pozwanych zarzuty dotyczące niewłaściwego nadania korespondencji dotyczącej wezwania do zapłaty i oświadczenia o przedterminowym rozwiązaniu umowy były spóźnione, nie mogły zatem odnieść zamierzonego przez pozwanych skutku. Zgodnie z treścią art. 493 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać wszelkie zarzuty w pierwszym piśmie procesowym, podczas gdy pozwani – pomimo reprezentowania ich w procesie przez profesjonalnego pełnomocnika, zarzut taki zgłosili dopiero na dalszym etapie postępowania – w piśmie z dnia 20 maja 2016 roku, nie zaś w zarzutach od nakazu zapłaty. W treści art. 493 § 1 k.p.c. wprowadzono ograniczenia w zakresie spóźnionych twierdzeń i dowodów wskazanych w postępowaniu na skutek złożenia zarzutów od nakazu zapłaty. Zasadniczo Sąd pomija twierdzenia i dowody, których strona nie powołała w zarzutach od nakazu zapłaty, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w zarzutach bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Takie rozwiązanie akcentuje znaczenie dyskrecjonalnej władzy sędziego, bowiem to sąd poddaje swojej ocenie okoliczności uzasadniające spóźnione przytoczenie twierdzeń lub dowodów, a więc rozstrzyga o zakresie postępowania dowodowego, a przede wszystkim o sprawności prowadzonego procesu. Jedynie na marginesie należy wskazać, iż pozwani wbrew swym twierdzeniom otrzymali zawiadomienia powódki i byli świadomi podejmowanych przez nią działań, o czym świadczy chociażby próba wznowienia umowy leasingu i prowadzona przez strony korespondencja dotycząca rozliczenia umowy.

Stosownie do treści ogólnych warunków umowy leasingu, stanowiących integralną część umowy zawartej między stronami, korzystający obowiązany był do każdorazowego wskazania nowego adresu pisemnie. Oświadczenie zanotowane w notatce nie stanowiło pisemnego oświadczenia o zmianie danych adresowych. Dlatego też, po wszechstronnym rozpoznaniu okoliczności sprawy Sąd uznał, iż powódka rozwiązała umowę leasingu. Skuteczne rozwiązanie umowy leasingu nastąpiło w ocenie Sądu – stosownie do postanowień umowy – w terminie 7 dni od dnia nadania pisma zawierającego oświadczenie.

Co więcej, wskazać należy iż powódka wykazała, iż oświadczenie o wypowiedzeniu umowy leasingu dotarło do adresata. Pozwani bowiem w złożonych przez siebie wnioskach i zeznaniach wprost dali wyraz temu, iż posiadali świadomość rozwiązania przedmiotowej umowy.

Do szczególnie istotnych zarzutów materialnych należy twierdzenie, że weksel in blanco wystawiony przez pozwanego na rzecz powoda i załączony do pozwu, miał na celu zabezpieczenie wierzytelności wynikającej z określonego stosunku i w związku z tym upoważnienie powoda obejmuje jego uzupełnienie jedynie zgodnie z porozumieniem zawartym z pozwanym, zaś powód w danej sytuacji wypełnił weksel sprzecznie z porozumieniem. Powiązanie stosunku podstawowego względem roszczenia wekslowego powoduje, że wekslobiorca w zasadzie nie może na podstawie prawa wekslowego uzyskać wobec wystawcy weksla własnego więcej praw niż mu przysługuje w ramach stosunku, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność, czyli w ramach tzw. stosunku podstawowego względem roszczenia wekslowego (por. uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego: Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 1972 r., III PZP 17/70, OSNC 1973/5/72).

W zakresie stosunku podstawowego łączącego wystawcę weksla i powódkę pozwani podnieśli zarzut co do wysokości kwoty długu, albowiem w ich ocenie jest ona zawyżona i nie przedstawia realnego stanu zadłużenia pozwanych względem powódki, niezasadne w ocenie pozwanych jest naliczanie rażąco wysokich odszkodowań i kar umownych, których sumy nie są adekwatne do rzeczywiście poniesionej przez powódkę straty, w wyniku przedwczesnego rozwiązania umowy leasingu.

W orzecznictwie utrwalilo się pojęcie przeniesienia sporu z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego jako określenie objęcia sporem w postępowaniu nakazowym stosunku podstawowego. Określenie to nie oznacza jednak zupełnego zastąpienia dotychczasowego sporu na tle stosunku wekslowego, sporem dotyczącym stosunku podlegającego powszechnemu prawu cywilnemu, a uwzględnienie stosunku podstawowego w ramach oceny zasadności dochodzonego roszczenia wekslowego. Podsumowując – w dalszym ciągu przedmiotem sporu jest roszczenie wekslowe, z tą tylko różnicą, że przy uwzględnieniu również stosunku podstawowego (por. wyrok Sądu Najwyższego V CSK 86/06 z dnia 22 czerwca 2006 r., LEX nr 1101689).

Z chwilą wystawienia weksla in blanco i wręczenia go wierzycielowi między wystawcą weksla lub akceptantem, a osobą, której ten weksel zostaje wręczony dochodzi do zawarcia porozumienia, które wskazuje sposób jego uzupełnienia. W istocie swej porozumienie stanowi umowę zawieraną pomiędzy odbiorcą weksla, a wystawcą weksla lub akceptantem, do której stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. Przepis art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo Wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282 ze zm.) nie wymaga żadnej szczególnej formy takiego porozumienia wekslowego. Może być więc ono zarówno pisemne, jak i ustne, może zostać osiągnięte w sposób wyraźny lub dorozumiany.

Weksel własny in blanco powinien być wypełniony zgodnie z porozumieniem zawartym między podpisanym na wekslu, a osobą, której weksel ten wręczono. Porozumienie ma więc bardzo istotne znaczenie, gdyż osobie podpisanej na wekslu przysługuje zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem. Zarzut ten jest skuteczny zarówno wobec bezpośredniego kontrahenta, któremu osoba podpisana na wekslu in blanco weksel wręczyła, jak i osoby, która nabywając weksel po wypełnieniu była w złej wierze lub dopuściła się niedbalstwa (art. 10 w zw. z art. 103 Prawa wekslowego).

Deklaracja wekslowa w niniejszej sprawie sporządzona została w formie pisemnej. Stosownie do treści deklaracji wypełnienie weksla miało nastąpić na sumę zobowiązań pozwanego wynikających z umowy leasingu nr (...) z dnia 20 lutego 2014 roku, w tym z tytułu opłat leasingowych i innych świadczeń wynikających z umowy leasingu, odsetek za opóźnione płatności oraz innych świadczeń ubocznych. Treść porozumienia w tym zakresie jest jasna i nie wymaga interpretacji oświadczeń woli stosownie do treści art. 65 k.c.

Zarzut wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem zgłoszony skutecznie, nie stanowi przyczyny nieważności weksla, ani nie uchyla w całości zobowiązania wekslowego wystawcy co do zasady. Konsekwencją skutecznego zarzutu jest ograniczenie lub modyfikacja zobowiązania wekslowego. Odpowiedzialność dłużnika będzie się kształtowała wyłącznie w granicach odpowiadających jego woli (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 25 października 1927 r., Rw. 1677/26, PPA 1928, poz. 35; z dnia 12 listopada 1931 r., Rw. 2354/31, OSP 1932, poz. 150; z dnia 26 stycznia 2001 r., I CKN 25/00, OSN 2001, nr 7-8, poz. 117 oraz z dnia 22 czerwca 2006 r., V CSK 70/06, OSN 2007, nr 4, poz. 59). Celem wystawienia weksla in blanco jest zabezpieczenie, co w konsekwencji powoduje obowiązek utrzymania zobowiązania wekslowego w granicach zawartego wcześniej porozumienia. Odmienne rozstrzygnięcie ograniczyłoby praktyczny wymiar środka.

Zgodnie z ogólną regułą z art. 6 kodeksu cywilnego, ciężar dowodu, że weksel został wypełniony z naruszeniem porozumienia spoczywa na dłużniku wekslowym, ponieważ to on wywodzi z tej okoliczności skutki prawne. W tym celu może on korzystać z każdego środka dowodowego, jaki został przewidziany w Kodeksie postępowania cywilnego, nie wyłączając z tego katalogu dowodu z zeznań świadków.

Z załączonego do pozwu porozumienia wekslowego wynika, że powódka miała prawo wypełnić w każdym czasie (do chwili spłaty wszelkich zobowiązań z umowy leasingu) na sumę odpowiadającą zadłużeniu pozwanego w (...) S.A., wynikającym z przedmiotowej umowy leasingu.

W ocenie Sądu, przedstawione przez powódkę dowody pozwalają ustalić, że powódka wykazała, iż wypełniła weksel zgodnie z deklaracją wekslową, a więc że kwota wpisana w wekslu odpowiada rzeczywistemu zadłużeniu pozwanego wynikającemu z zawartej pomiędzy stronami umowy leasingu.

Wysokość należności w kwocie 54.584,42 zł wynika w sposób przejrzysty z zaprezentowanych przez powódkę dokumentów i ustalona została stosownie do postanowień §7 pkt. 9 i 10 oraz 15 i 16 Ogólnych Warunków Umowy Leasingu. Stanowiła ją kwota kary umownej za bezumowne korzystanie z przedmiotu leasingu w wysokości 13.333,44 zł, odszkodowanie z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy w wysokości 36.901,28 zł, opłata z tytułu wyceny pojazdów – 239,85 zł, opłata z tytułu kosztów windykacji – 984 zł, opłata z tytułu ostatecznego wezwania do zapłaty – 61,50 zł, nieregulowana rata leasingowa za październik 2014 – 2.733,36 zł oraz odsetki za opóźnienie w łącznej wysokości 330,99 zł.

Zastrzeżenia odnośnie błędnego rozliczenia przez powódkę w odniesieniu do złożonego wcześniej oświadczenia o wysokości zadłużenia na niższą kwotę, zostało dostatecznie wyjaśnione w toku procesu. Strony łączyły dwie umowy leasingu, sprawa niniejsza dotyczy samochodu marki S. (...), zaś oświadczenie powódki w rzeczywistości odnosiło się, pomimo mylnego oznaczenia, do drugiej z umów dotyczącej ciągnika siodłowego M.. Na żądanie strony pozwanej, powódka przedstawiła także umowę sprzedaży przedmiotu leasingu, fakturę VAT obejmującą cenę i wycenę rzeczoznawcy na okoliczność wysokości osiągniętej z zagospodarowania przedmiotu leasingu korzyści, która pomniejszyła dług pozwanym. Wszelkie poniesione przez powódkę koszty takie jak koszty windykacji zostały przez nią w należyty sposób wykazane poprzez załączenie stosownych faktur, których prawdziwość nie wzbudziła wątpliwości Sądu. Uprawnienie powódki do naliczania opłaty za bezumowne korzystanie z przedmiotu leasingu, odszkodowania z tytułu nieterminowego rozwiązania umowy oraz innych wynikała wprost z zawartej przez strony umowy leasingu. Prawidłowość jej obliczenia zaś wynikała z załączonych przez powódkę harmonogramów spłat. Pozwani nie zdołali poprzeć żadnymi dowodami swoich twierdzeń o tym, że wysokość zadłużenia jest zawyżona. Bezsprzecznie uprawnienia powódki wynikały z łączącej strony umowy, których prawidłowości i zgodności z prawem nie kwestionowała strona pozwana. Przeciwnie, zgadzając się na zaproponowane przez powódkę warunki udzielenia finansowania, zaakceptowali je. Podkreślić należy, że w świetle dowodów przedstawionych przez powódkę, obowiązek przeprowadzenia postępowania dowodowego celem podważenia prawidłowości zaoferowanego przez powódkę wycięcia ciążył na pozwanej.

Brak jest w niniejszej sprawie podstaw do miarkowania kary umownej naliczonej z tytułu pozostawiania przedmiotu leasingu we władaniu pozwanym po zakończeniu umowy. Pozwani nie wyjaśnili z jakich przyczyn nie wywiązali się ze swojego zobowiązania nałożonego postanowieniami umownymi i nie zwrócili na własny koszt i ryzyko przedmiotu leasingu. Pozwani wiedzieli o zakończeniu umowy, starali się o jej wznowienie. Twierdzenia, jakoby nie byli świadomi obowiązku zwrotu nie mają racji bytu i znaczenia w sprawie. Zawierając umowę, pozwany potwierdził iż zapoznał się ze wszystkimi dokumentami, także OWU stanowiącymi integralną część umowy, zatem nie może skutecznie powoływać się na ich nieznaną. Obowiązek zwrotu przedmiotu leasingu przez korzystającego w terminie 7 dni wynika w sposób jasny z powyższego dokumentu, zaś nieznaną umowy obciąża pozwanego.

W doktrynie i orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, że choć odpowiedzialność dłużnika z tytułu kary umownej za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nie jest uwarunkowana poniesieniem przez wierzyciela szkody, to jest uwarunkowana pozostałymi przesłankami odpowiedzialności kontraktowej przewidzianej w art. 471 k.c. Kara umowna stanowi odszkodowanie umowne i przysługuje wierzycielowi jedynie wtedy, gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy jest następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Innymi słowy zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej pokrywa się z zakresem ogólnej odpowiedzialności kontraktowej dłużnika, który zwolniony jest od obowiązku zapłaty kary, gdy wykaze, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania było następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. Pozwany przyznał, iż

zaprzestał spłacania rat leasingowych, z uwagi na problemy finansowe, pozwani zgodnie zeznali, iż oddali przedmiot leasingu dopiero w chwili, w której zgłosił się po odbiór podmiot zewnętrzny, współpracujący z powodem. Wbrew swemu umownemu obowiązkowi nie zwrócili na własny koszt i ryzyko w terminie 7 dni od rozwiązania umowy samochodu, której to okoliczności nie wyjaśnili w żaden sposób. Pozwany powoływał się jedynie na fakt niewiedzy o konieczności wcześniejszego zwrotu. Jak już wyżej wskazano, nie stanowi to usprawiedliwienia i uzasadnia nałożenie przez powódkę kary umownej w wyliczonej wysokości, niezależnie od poniesionej szkody.

Zgodnie z ugruntowanym poglądem orzecznictwa ustawodawca, posługując się niedookreślonym pojęciem "rażąco wygórowanej" kary umownej, chciał w ten sposób zapewnić możliwość elastycznego stosowania instytucji miarkowania tej kary, opierającej się w dużym stopniu na uznaniu sędziowskim, uwzględniającym okoliczności sprawy. Miarkowanie kary umownej na tej podstawie wchodzi w grę w każdym przypadku, gdy w świetle oceny określonego stanu faktycznego można mówić, że kara umowna w zastrzeżonej wysokości jest nieadekwatna, przy czym podkreśla się, że kara umowna może być wygórowana od początku albo może stać się taka wskutek późniejszych zdarzeń. W orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 8 lipca 2004 r., IV CK 522/03; wyrok z dnia 13 czerwca 2003 r., III CKN 50/01) trafnie wskazano, że uwzględnienie przyczynienia się wierzyciela do powstania lub zwiększenia szkody (art. 362 k.c.) może nastąpić jedynie w ramach podstaw (przyczyn) decydujących o miarkowaniu kary umownej na podstawie art. 484 § 2 k.c. Jeżeli bowiem jako kryterium zmniejszenia kary rażąco wygórowanej w rozumieniu art. 484 § 2 k.c. przyjmie się wysokość odszkodowania na zasadach ogólnych, tj. odszkodowanie, jakie otrzymałby wierzyciel, gdyby nie zastrzeżono kary umownej, to możliwe jest wówczas wykazywanie, że takie odszkodowanie może być odpowiednio pomniejszone w rozmiarze odpowiadającym przyczynieniu się wierzyciela do powstania szkody.

W niniejszej sprawie, w ocenie Sądu nie zaistniały podstawy do miarkowania kary umownej, tym bardziej, że porównanie wysokości kary umownej i wysokości wynagrodzenia nie pozwala ocenić jej jako rażąco wygórowanej. Zaznaczenia wymaga również, iż wysokość kary umownej była powodowi znana i została przez niego zaakceptowana, a jej wysokość zależała od długości okresu pozostawiania przedmiotu leasingu w nieuprawnionym władaniu pozwanych. Strona pozwana nie wykazała – ani nawet nie powołała, okoliczności usprawiedliwiających 60 dniowe pozostawianie przedmiotu leasingu w posiadaniu pozwanych. Pozwani nie czynili nawet starań aby samochód oddać wcześniej, biernie czekając na rozwój wypadków, co – w razie zaistnienia ku temu obiektywnej przeszkody – mogłoby ewentualnie stanowić o braku winy pozwanych i podstawie do rozważenia miarkowania kary umownej. Co więcej, pozwany korzystał z przedmiotu leasingu, nie będąc do tego uprawniony, już po zakończeniu umowy. Jak zeznali pozwani, samochód był mu potrzebny do codziennej pracy i w ten sposób użytkowany nawet już po dacie rozwiązania stosunku obligacyjnego.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu wnioski o miarkowanie kary umownej był niezasadny.

Po rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, iż zarzuty wniesione przez pozwanych były bezpodstawne i co do zasady nie zasługiwały na uwzględnienie.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd na podstawie art. 496 k.p.c. wydał wyrok, w którym utrzymał w mocy w całości nakaz zapłaty wydany w dniu 20 stycznia 2016 roku w sprawie I Nc 19/16.